Lietas arhīva Nr. A42-01357-23/15
ECLI:LV:ADRJRIT:2023:1204.A420135723.2.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2023. gada 4. decembrī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Agnese Patmalniece,

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA „Būvniecības partneri" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam sniegt uzziņu par pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesnieguma 1., 2. un 3. jautājumu.

Aprakstošā daļa

[1] Pieteicēja 2022. gada 15. novembrī vērsās Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentā (*no 2023. gada 1. novembra – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departaments;* turpmāk – departaments) ar iesniegumu, lūdzot sniegt uzziņu par četriem iesniegumā norādītajiem jautājumiem saistībā ar tai piederošo būvju nekustamo īpašumu Prūšu ielā 1A, Rīgā (kadastra apzīmējums 01005780413; saistīts ar zemes vienībām ar kadastra apzīmējumiem 01000782002 un 01000780330), kas sastāv no 9 stāvu ēkas (turpmāk – nekustamais īpašums).

Departamenta Pilsētvides attīstības pārvalde 2022. gada 12. decembrī sniedza pieteicējai uzziņu Nr. DA-22-32923-nd par pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesniegumā norādīto 4. jautājumu. Savukārt ar departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes 2022. gada 27. decembra vēstuli Nr. DA-22-34301-nd atteikts sniegt uzziņu par pārējiem pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesniegumā norādītajiem jautājumiem. Vienlaikus atbilde uz tiem sniegta saskaņā ar Iesniegumu likumu.

Nepiekrītot atteikumam sniegt uzziņu, pieteicēja vērsās departamentā ar apstrīdēšanas iesniegumu.

[2] Ar departamenta direktora vietnieces 2023. gada 23. janvāra lēmumu Nr. DA-23-1943-nd (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) departamenta Pilsētvides attīstības pārvaldes rīcība atzīta par tiesisku. Lēmumā norādīts, ka tā kā uzziņa pieprasīta saistībā ar jau uzsāktu administratīvo procesu, attiecībā uz kuru notiek arī tiesvedība, uzziņa nav tiesiskais instruments, ar kuru iesniedzēja var saņemt atbildes uz tās uzdotajiem jautājumiem. Pieteicēja ir saņēmusi atbildi pēc būtības uz tās 2022. gada 15. novembra iesniegumu. Lai gan atbilde sniegta novēloti, termiņa nokavējums nav būtisks un nav bijis tik ilgstošs, kas radīja vai varēja radīt pieteicējai subjektīvo tiesību vai tiesisko interešu aizskārumu. Termiņa nokavējums nav radījis pieteicējai citas tieši no šī apstākļa izrietošas negatīvas sekas, uz to nav norādījusi arī pieteicēja.

[3] Pieteicēja vērsās tiesā, lūdzot uzlikt par pienākumu departamentam sniegt uzziņu par pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesnieguma 1., 2. un 3. jautājumu. Pieteikumā norādīts, ka esošā tiesvedība nav pamats, lai iestāde nesniegtu uzziņu par uzdotajiem jautājumiem. Šāda rīcība liecina, ka departamentam nav neviena racionāla argumenta, kādēļ ir atteikts sniegt uzziņu. Izskatāmajā gadījumā ir radusies komplicēta situācija, kuras atrisināšanai nepieciešams kompetentās iestādes viedoklis par tiesību normu piemērošanu konkrētajā situācijā, kas radusies tiesību normu grozīšanas rezultātā. Proti, būvniecības laikā, brīdī, kad būve jau daļēji pastāv dabā, ir grozīti normatīvie akti attiecībā uz apbūves stāvu skaitu, kā rezultātā ir radusies situācija, kurā tiesību normas pieļauj pabeigt uzsākto būvniecību pēc iepriekš pastāvošā regulējuma, bet katru jaunu būvniecību nekustamajā īpašumā drīkst realizēt tikai pēc pašreiz spēkā esošajiem nosacījumiem. Līdz ar to radusies situācija, ka konkrētā zemesgabala brīvās platības apbūvei nav saprotama apbūves tehnisko rādītāju aprēķināšanas kārtība, par ko ir lūgts sniegt uzziņu.

[4] Tiesā saņemtajos rakstveida paskaidrojumos departaments pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt, pamatojoties uz pārsūdzētajā lēmumā norādītajiem apsvērumiem un papildus norādot, ka pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesnieguma pirmie divi jautājumi vispār nav vērsti uz uzziņas mērķa – nodibināt publiski tiesiskas attiecības administratīvā akta veidā – sasniegšanu, proti, pieteicēja ir vēlējusies saņemt atbildes saistībā ar pašvaldības teritorijas plānošanas procesu, uz ko atbilde sniedzama saskaņā ar Iesniegumu likumu.

[5] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmo daļu administratīvās lietas izskatīšana notiek rakstveida procesā bez tiesas sēdes, ja likumā nav noteikts citādi. Minētā panta ceturtā daļa cita starpā noteic, ka tiesa lietu mutvārdu procesā tiesas sēdē izskata, ja pirmās instances tiesai to lūdzis pieteicējs.

Ņemot vērā, ka pieteicēja nav lūgusi lietas izskatīšanu mutvārdu procesā, kā arī to, ka lietā esošie pierādījumi ir pietiekami, tiesa atbilstoši Administratīvā procesa likuma 112.[1] panta pirmajai un ceturtajai daļai lietu izskata rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[6] Tiesa secina, ka lietā ir strīds, vai departaments pamatoti atteica sniegt pieteicējai uzziņu par savām tiesībām.

[7] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 98. panta pirmajai daļai personai ir tiesības saņemt uzziņu par savām tiesībām konkrētajā tiesiskajā situācijā. Savukārt šā panta otrā daļa noteic, ka iesniegumu par uzziņu iesniedz iestādē, kuras kompetencē ir jautājuma izšķiršana pēc būtības.

No minētajām tiesību normām izriet, ka likums nenosaka konkrētu uzziņas definīciju, tomēr tās būtība ir skaidra. Uzziņa ir veids, kā persona, pirms vēl valsts nav nodibinājusi konkrētas publiski tiesiskās attiecības administratīvā akta veidā (tātad, realizējot publisko varu), var uzzināt kompetentās iestādes viedokli attiecīgajā jautājumā. Uzziņa ir iestādes atbilde uz uzdoto jautājumu par to, kā konkrētajos apstākļos ir piemērojamas tiesību normas (*Senāta 2008. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. SKA-34/2008, A42231904, 13. punkts*, *Senāta 2011. gada 10. jūnija lēmuma lietā Nr. SKA-629/2011, A42780308, 7. punkts*). Vienlaikus uzziņas institūts nav sašaurināms vienīgi līdz gadījumiem, kad uzziņa tiek pieprasīta potenciālā administratīvā procesa ietvaros. Tas nepamatoti ierobežo personas tiesības uzzināt kompetentās iestādes viedokli par tiesību normu piemērošanu citos jautājumos, kas saistīti ar valsts pārvaldes jomu (*Senāta 2017. gada 26. jūlija lēmuma lietā Nr. SKA?1160/2017, A420265916, 7. punkts*). Caur tiesībām uz uzziņu persona īsteno tai Latvijas Republikas Satversmes 90. pantā garantētās tiesības zināt savas tiesības, kas ir vērstas uz tiesiskās noteiktības un tiesiskās skaidrības nodrošināšanu. Šīs tiesības īstenošanas rezultātā persona var plānot savu rīcību, nebaidoties, vai pati ir pareizi sapratusi tiesību normas (*Senāta 2008. gada 14. februāra sprieduma lietā Nr. SKA?34/2008, A42231904 13. punkts*).

Rezumējot minēto, secināms, ka uzziņas mērķis ir sniegt personai skaidrojumu par tās tiesībām kādā konkrētā tiesiskā situācijā, kas saistīta ar valsts pārvaldes jomu. Turklāt tiesības saņemt uzziņu attiecināmas uz nākotnē vērstu situāciju. To apstiprina Administratīvā procesa likuma 101. panta otrās un trešās daļas regulējums par uzziņas tiesiskajām sekām.

Vērtējot, vai departaments ir pamatoti atteicies pieteicējai sniegt uzziņu, tiesa konstatē turpmāk minēto.

[8] Pieteicēja ir lūgusi departamentam sniegt uzziņu par šādiem jautājumiem:

1) kas pamato sabiedrības intereses novērtējumu par 9 stāvu ēkai piešķirto atļauto izmantošanu sešu stāvu apbūve, kas noved pie ēkas statusa zemesgabalam neatbilstoša būve;

2) kāda veidā sabiedrības intereses šajā gadījumā dominē virs privātajām interesēm, neskatoties uz to, ka nekustamajā īpašumā esošā zemesgabala 6-stāvīgā apbūves atļautā izmantošana pie likumīgi izbūvētās 9-stāvīgās ēkas rada nesamērīgus izmantošanas ierobežojumus privātpersonu tiesību realizācijai un šādam aprobežojumam nav pietiekama pamatojuma un kompensējoša mehānisma;

3) vai būvju īpašumam nekustamajā īpašumā būs iespējams mainīt galveno lietošanas veidu no publiskas būves uz dzīvojamo ēku, saglabājot esošo 9-stāvīgo būvi.

[9] Attiecībā uz trešo jautājumu tiesa norāda turpmāk minēto.

No lietas materiāliem konstatējams, ka pieteicēja ir uzsākusi objekta „Poliklīnika" Prūšu ielā 1A, Rīgā, būvniecību. Proti, būvprojekts objektam saskaņots jau 1989. gada 20. jūlijā, savukārt būvatļauja izsniegta 1990. gada 15. oktobrī, kas deva tiesības uzsākt būvdarbus, savukārt vēlāk tā pārreģistrēta uz pieteicēju. Līdz ar to būvniecības ieceres realizācija (būvniecības process) noris jau vairāk nekā trīsdesmit gadus, taču vienlaikus lietā nav strīda, ka nekādi lēmumi, kas liecinātu, ka būvniecība ir pabeigta un iegūtās tiesības nostiprinātas, pieņemot lēmumu par objekta pieņemšanu ekspluatācijā, nav pieņemti. Tātad objekts ilgstoši un joprojām atrodas būvniecības (būvdarbu) stadijā) un saistībā ar ēkas lietošanas veida maiņu (no publiskas ēkas uz dzīvojamo māju) ierosināts arī tiesvedības process (lieta Nr. A420185522).

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējas pieprasītā uzziņa faktiski nav vērsta uz nākotnē paredzamu situāciju, bet gan uz turpināmu būvniecības procesu, kurā departaments, gan pieņemot 2022. gada 8. marta lēmumu Nr. DA-22-6665-nd, ar kuru atteikts saskaņot būvprojekta izmaiņas objektam, pārsaucot to par „Dzīvojamā ēka ar atdalītām publiskām telpām", gan administratīvajā lietā Nr. A420185522, sniedzot paskaidrojumus, ir paudis savu viedokli. Tādējādi departaments pamatoti atteica sniegt uzziņu par objekta (9 stāvu ēkas) lietošanas veida maiņu.

[10] Attiecībā uz pirmajiem diviem jautājumiem, tiesa norāda turpmāk minēto.

Ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra lēmumu Nr. 1091 (prot. Nr. 41, 4 §) apstiprināts Rīgas teritorijas plānojums. Atbilstoši Rīgas teritorijas plānojuma funkcionālajam zonējumam nekustamais īpašums atrodas jauktas centra apbūves teritorijā (JC2), kurā atbilstoši Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošo noteikumu Nr. 103 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi" 4.5.2.4. apakšnodaļai maksimālais apbūves augstums (stāvu skaits) ir seši stāvi.

Tiesa konstatē, ka ar pirmajiem diviem jautājumiem pieteicēja faktiski ir lūgusi sniegt uzziņu par pašvaldības darbībām (sabiedrības interešu novērtējumu) teritorijas attīstības plānošanas procesā, jo nekustamajā īpašumā esošais, bet ekspluatācijā nenodotais objekts (9 stāvu ēka) neatbilst šobrīd spēkā esošajiem attiecīgās funkcionālās zonas apbūves parametriem.

Teritorijas attīstības plānošanas likuma 1. panta 8. punkts noteic, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojums ir vietējās pašvaldības ilgtermiņa teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prasības teritorijas izmantošanai un apbūvei, tajā skaitā funkcionālais zonējums, publiskā infrastruktūra, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi, kā arī citi teritorijas izmantošanas nosacījumi un kuru izstrādā administratīvajai teritorijai vai tās daļai.

Minētā likuma 25. panta pirmā daļa noteic, ka vietējās pašvaldības teritorijas plānojumu apstiprina ar pašvaldības saistošajiem noteikumiem.

Pašvaldības saistošie noteikumi ir ārējais normatīvais akts (*Administratīvā procesa likuma 1. panta piektā daļa, likuma „Par pašvaldībām" 41. panta 1. punkts*).

Pašvaldība, izdodot saistošos noteikumus, veic likumdošanas funkciju pašvaldības administratīvās teritorijas ietvaros (*Senāta 2012. gada 24.maija lēmuma lietā Nr. SKA-565/2012, 670004512, 6. punkts*).

Līdz ar to tiesa secina, ka pieteicējas lūgums sniegt uzziņu nav saistīts ar departamenta darbību valsts pārvaldes jomā un tādējādi departaments pamatoti atteica sniegt uzziņu par pieteicējas jautājumiem par sabiedrības interešu novērtējumu, nosakot sešu stāvu apbūvi funkcionālajā zonā, kurā atrodas nekustamais īpašums.

[11] Apkopojot iepriekš minēto, tiesa atzīst par pamatotu un tiesisku pārvaldes rīcību, atsakot uzziņas sniegšanu, bet pieteikumu par pienākuma uzlikšanu departamentam sniegt uzziņu par nepamatotu un noraidāmu.

[12] Administratīvā procesa likuma 101. panta sestā daļa noteic, ka iestādes rīcība, nesniedzot uzziņu vai atsakot uzziņas sniegšanu, apstrīdama un pārsūdzama šā likuma 91. panta trešajā daļā noteiktajā kārtībā.

Savukārt atbilstoši Administratīvā procesa likuma 91. panta trešajai daļai Administratīvās rajona tiesas nolēmums nav pārsūdzams. Proti, šādas kategorijas lietu izskatīšanai ir noteikta īpaša izskatīšanas kārtība – tikai vienā instancē. Līdz ar to tiesas spriedums šajā lietā nav pārsūdzams.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 91. panta trešo daļu, 101. panta sesto daļu, 246.-251. pantu un 289. pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

noraidīt SIA „Būvniecības partneri" pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domes Pilsētas attīstības departamentam sniegt uzziņu par pieteicējas 2022. gada 15. novembra iesnieguma 1., 2. un 3. jautājumu.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesnese A.Patmalniece